

TAKO-senteret ved Lovisenberg Diakonale Sykehus (LDS) er et nasjonalt kompetansesenter for oral helse ved sjeldne diagnoser. Vi ser oral helse i et helhetlig perspektiv og baserer vår virksomhet på en tverrfaglig tilnærming. Tannleger innen forskjellige spesialiteter, tannpleiere, logopeder, fysioterapeut og tannhelsesekretærer samarbeider om undervisning, forskning og klinisk arbeid. Kommunikasjon og formidling er en viktig del av senterets arbeidsoppgaver.

Bruksisme ved utviklingshemming

Noen personer med utviklingshemming gnisser tenner. Dette kan starte tidlig, rett etter frembrudd av primære tenner.

Bruksisme er overdreven gnissing, skjæring eller pressing av tennene mot hverandre. Bitekraften kjevne presser sammen med, ved kraftig tygging, kan være opptil 900 newton. Personer som gnisser tenner kan gjøre dette ubevisst i søvne.

Refluks og ufrivillige bevegelser

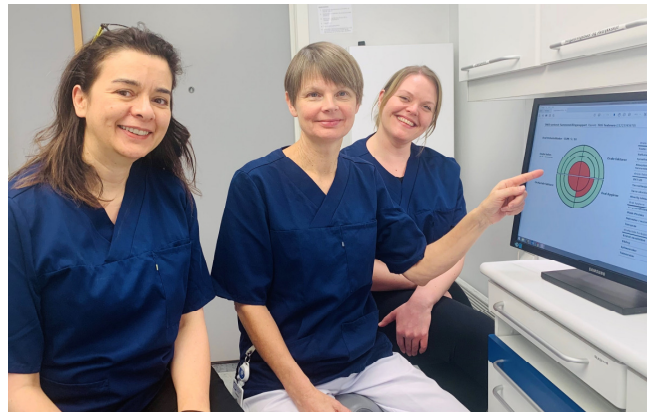
Bruksisme kan gi høy lyd, men lyden gir ingen indikasjon for om det er skade på tenner. Refluks og ufrivillige bevegelser øker risikoen for bruksisme. Eksempler på diagnoser som ofte relateres til bruksisme er Rett syndrom, Prader Willi syndrom og Down syndrom.

Forekomsten av bruksisme

Forekomsten av bruksisme blant barn og unge er 4 til 11 prosent. Det er jenter som er hyppigst plaget av dette. Hos barn og unge med utviklingshemming er forekomsten høyere. Les mer **på tako.no**

Digital kartlegging av munnhelse

TAKO-senteret har tatt i bruk et digitalt kartleggingsverktøy for munnhelse ved sjeldne diagnoser.

- Vi har laget en norsk versjon av skjemaene som MunnH-center i Göteborg har brukt i over 20 år. Senteret har brukt disse som grunnlag for sine diagnosebeskrivelser i MHC-basen. Beskrivelsene er til stor nytte - særlig for tannhelsepersonell, forteller Pamela Åsten.

Tannpuss og spising

- Første gang et barn som er fem år eller eldre kommer til TAKO-senteret, ber vi dem svare på standardiserte spørsmål om munnhelse. Svarene blir registrert på et nettbrett før vi går inn på tannklinikken. Slik får vi god oversikt og fanger opp områder som trenger nærmere undersøkelse, fortsetter hun.

Registrerer funn

Undersøkelsen på tannklinikken foregår på vanlig måte, men nå registrerer behandlerne kliniske funn også digitalt. I tillegg undersøker vi munnfunksjoner. Derfor er tannlege og tannpleier sammen med logoped eller fysioterapeut tilstede ved konsultasjonene. Les mer på **tako.no**